

KONSIYENSIYA: DIKTA NG TAMANG PASIYA AT KILOS

Kahulugan, kalikasan, katangian, at kahalagahan ng konsiyensiya

Mga pangunahing konsepto ng konsiyensiya

1. Ang **konsiyensiya** ay bahagi ng ating espirituwal na kalikasan. Ito ang kakayahan ng isip sa paglapat ng kaalaman sa paghusga ng tama at mali.
 - Kailangang may pag-unawa kung ano ang Mabuti at masamang gawa.
 - Kailangang maunawaan kung ano ang batas moral o batas kalikasan.
 - Kailangan ng tao na ilapat ang kaniyang kaalaman sa kaniyang Gawain.
 - Kailangang Malaya ang tao sa kaniyang gawa ayon sa kaniyang nalalaman tungkol sa kalikasan.
2. Ayon kay **Sto. Tomas Aquinas**, may tatlong paraan ang ating konsiyensiya
 - Ang konsiyensiya ay nagpapatunay kung mayroon kang ginawa o hindi ginawa.
 - Ang konsiyensiya ay naghuhusga kung mayroon kang dapat o hindi dapat ginawa.
 - Ang konsiyensiya ay naghuhusga kung Mabuti o masama ang ginawa.
3. Dalawang uri ng konsiyensiya: tama at mali
 - Tama ang konsiyensiya kapag ito ay naghuhusga ng pasiya o kilos batay sa tamang panuntunan o naaayon sa batas moral.
 - Mali ang konsiyensiya kapag ito ay nagpapasiya nang taliwas sa mga prinsipyo ng batas moral
 - a. Tuliro o may duda
 - b. Maluwag
 - c. Manhid o mapag-walang bahala
 - d. Ipokrito

Mga prinsipyong gumagabay sa paghubog ng konsiyensiya

Ang konsiyensiya ay isang makapangyarihan at kamangha-manghang kakayahang tinataglay lamang ng tao. Ang mga sumusunod ay mga prinsipyong gumagabay sa tao sa kaniyang tamang paghusga at pagiging mapanagutan sa kaniyang mga kilos:

1. **Lahat ng tao ay may pananagutang huhubugin ang kaniyang konsiyensiya.**

Ang paghubog ng konsiyensiya ay nangangahulugan ng pagtuturo at pagsasanay nito. Ginagawa ito sa pamamagitan ng pag-aaral at pagsasapuso ng mga turo ng batas moral. Ang konsiyensiya ang kakayahan ng isip sa paglapat ng kaalaman sa paghusga ng tama at mali.

Ang seryosong pag-aaral tungkol sa batas moral ang pinakamabuting paraan sa paghubog ng konsiyensiya ng isang kabataan. Kaya ang asignaturang edukasyon sa pagpapakatao (esp) ang ginawang bahagi ng kurikulum dahil layunin ng edukasyon ng bigyan ng moral na batayan ang pag-unlad ng mga mag-aaral sa kanilang espiritwal na potensiyal.

Ang pagsasabuhay ng mga mabubuting asal o Gawain ay isa pang bahagi ng paghubog ng konsiyensiya. Ang pagsasanay na ito ay hindi lamang nagtuturo sa paggawa ng Mabuti bagkus nagsasanay sa kilos-loob na magnasang gumawa ng Mabuti.

Isa pang paraan ng paghubog ng konsiyensiya ay ang paghingi ng pananaw mula sa ibang tao.

2. Bawat tao ay may pananagutang sumunod ng tapat sa husga ng kaniyang konsiyensiya.

Ang mga tao ay dapat sumunod sa anumang idikta ng kanilang konsiyensiya na tama at Mabuti. Ang anumang pasiyang nagawa ay ipinagpapalagay na napag-isipan nang Mabuti at naibatay sa katotohanan.

Sa katunayan, may mga taong nagsasabing “nagawa ko iyon dahil sinunod ko lamang ang aking konsiyensiya”. Ngunit ito ay maaaring nakalilito dahil ang konsiyensiya ng tao ay maaaring naibatay sa maling kasanayan. Ang dapat tiyakin ay kung batas moral ba ang batayan ng konsiyensiya.

3. Hindi mismo ang konsiyensiya ang tumutukoy ng tama o masama kundi ang Diyos.

Ang Diyos na maylalang ang tumutukoy ng tama at Mabuti. Ito ang kaniyang mga utos na nakasaad sa likas na batas moral. Ang mga batas na ito ay batayan ng paghusga ng konsiyensiya.

Ang maling paghuhusga ay nangyayari sa kadahilanang hindi matibay ang pagkahubog ng batas moral ng isang tao. Nangyayari ito sa sumusunod na mga dahilan:

- Kawalan ng maingat at malinaw na paghubog sa isip ng mga prinsipyong moral
- Hindi lubos na pag-unawa sa dikta ng konsiyensiya
- Ang masamang dulot ng paulit-ulit na pagkakasala o masamang gawi at ugali
- Pagsunod sa masamang halimbawa mula sa iba
- Hindi pagsunod sa mga turo ng simbahan, pananampalataya, p relihiyon
- Pagka-ignorante sa mga turo ng banal na kasulatan
- Pag-iwas sa kawanggawa

4. Ang mabuting layunin ay hindi kailanman maituturing na Mabuti kung ginawa gamit ang masamang paraan.

Maraming mabubuting layunin ang tao. Ngunit dapat ang mga paraan sa pagkamit ng mga layuning ito ay Mabuti rin. Anumang layunin, kapag ginawa ito sa masamang paraan ay hindi magiging Mabuti.

Ang konsiyensiya ay likas na kakayahan ng isip na maghusga at gawin ang tatlong bagay:

- Ito ay palaging nagpapaalala sa atin na gumawa na Mabuti at iwasan ang masama
- Ito ay gumagawa ng paghusaga kung alin ang Mabuti at masama sa mga pagpipilian sa isang tiyak na sitwasyon.
- Ito ay nagsisilbing saksi sa anumang ginawang Mabuti o ginawang masama. An konsiyensiya ay hindi kailanman maitatama ang maling paraan sa pagkamit ng isang mabuting layunin.